

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem, v právní věci žalobce: **M. T.**, nar., státní příslušnost Ukrajina, t.č. pobytem v ČR,, zast. JUDr. Martinem Šmerdou, advokátem se sídlem Vránova 39, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, Odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2017, č. j. OAM-125/ZA-ZA11-VL11-2017,

t a k t o:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Ustanovenému zástupci JUDr. Martinu Šmerdovi, advokátovi se sídlem Vránova 756/39, 621 00 Brno **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 20 570 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně. Náklady právního zastoupení nese stát.

O d ů v o d n ě n í:

- I.
Vymezení věci

Žalobce se domáhal zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Žaloba a její doplnění

Žalobce uvedl, že žalobu podává za účelem udržení pobytu na území ČR. Další žalobní argumentace směřovala proti rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o přechodný pobyt na území ČR. V této souvislosti zdůraznil, že se svou rodinou nevlastní na Ukrajině žádný majetek. Se svou manželkou nemá ani stejné místo trvalého pobytu. Jeho dcera K. pak byla zapsána do 2. ročníku na ZŠ Staňkova. Na území ČR by pracoval, pokud by k tomu měl legální možnost. Státní orgány ČR však schválně neposkytují možnost dlouhodobého víza a tím i zaměstnání. Jeho matka V. N. přitom vlastní rodinnou firmu, která mu může poskytnout práci. Jeho jediným možným východiskem je, aby mu bylo poskytnuto dlouhodobé pobytové vízum. Jeho rodina žije ve společné domácnosti s jeho matkou.

Žádost o azyl podal z důvodu napjaté situace na Ukrajině, která je ve válečném stavu s Ruskem. Podal ji i z důvodu mnohaleté snahy o získání potřebného vzdělání ve svém oboru a i s ohledem na nepříznivý zdravotní stav, tj. neustále se zhoršující astma. Kvůli svému zdravotnímu stavu byl v 18 letech vyňat z povinnosti nastoupit vojenskou službu. Po případném návratu se však může stát, že jeho nepříznivý zdravotní stav nebude překážkou a bude odveden. Do úvahy by proto měly být vzaty i morální aspekty. Po mnoha návštěvách v ČR, nesčetných hovorech přes internet a posledním 2 roky dlouhém pobytu se i zásluhou své matky sblížil se zdejšími zvyklostmi, naučil se jazyk a cítí se více občanem ČR, než Ukrajincem. Začít se studiem v příslušném oboru bylo jeho záměrem již v roce 2009, avšak rodinné okolnosti jej donutily odjet zpět na Ukrajinu. Stalo se tak těsně před začátkem vyřízeného studia v Brně. I přes veškerou snahu o získání zaměstnání na Ukrajině, není tato snaha vždy korunována úspěchem. Matka mu pak vždy musí posílat peněžitou podporu ze svého nízkého platu a podporuje jeho i jeho rodinu při pobytu ve společné domácnosti. Zdůraznil, že plánují rozběhnutí rodinné firmy SUNROSE.

Dle žalobce je nutné zohlednit velmi vážné humanitární důvody. Žalobce ani jeho rodina nemají v zemi původu žádné obydlí a ani prostředky na jeho zaopatření. V ČR má rodinné příslušníky, kteří jsou ochotni mu dopomoci k bydlení a slušnému životu. Trpí astmatem, které se rozvinulo na Ukrajině během posledních 5 let, a to v důsledku horšího životního prostředí a horší zdravotní péče. S neustále se prodlužujícím pobytem žalobce pak souvisí i školní docházka dcery Kristýny, která má naději na úspěšné pokračování ve školní docházce. Jeho pobyt by znamenal prospěch i pro ČR ve formě placení daní a rovněž i budování firmy. Zárukou pro nekonfliktní a zdárný pobyt je pak i třináctiletý pobyt jejich matky V. N., občanky ČR. Žalobce v této souvislosti zdůraznil, že Ukrajinci jsou naučeni starat se o své rodiče v důchodovém věku. Povolení k pobytu na území ČR jim pomůže obnovit a utužit pouto k matce a jejímu manželovi. Taková situace jim pomůže vytvořit silnou a stabilní rodinu firmu a ČR nebude nucena na jejich pobyt vynakládat žádné finanční prostředky.

V doplnění žaloby podané prostřednictvím právního zástupce je především uvedeno, že správní orgán vycházel ze shromážděných informací (dokumentů) z období leden až listopad 2016. Žalovaný přitom nedostatečně přihlédl k aktuálnímu stavu ukrajinského konfliktu, nejen v době podání žádosti, ale i k jeho dalšímu vývoji během probíhajícího správního řízení. Dle žalobci dostupných informací v období podání žádosti východoukrajinský konflikt prudce eskaloval a ozbrojené boje s proruskými separatisty se zostřily. Dle dostupných zpráv centrum bojů zažívá i v těchto dnech nejkrvavější dny. Žalobce byl povolán do armády, ale z obav o nasazení do válečného konfliktu vycestoval se svoji rodinou za matkou, která trvale žije v ČR. Obecně sice není možné požadavek státu na brannou povinnost považovat za nelegitimní. Jsou-li však na Ukrajině nařízeny mimořádné odvody branců a současně nástupu do armády unikl kvůli odcestování do ČR má odůvodněnou obavu, že jeho návrat na Ukrajinu by pro něj mohl znamenat pronásledování či odplatu. Žalobce zde odkázal na jednotlivé články uveřejněné na serveru www.zpravy.e15.cz, www.parlamentnilisty.cz, www.ceskatelevize.cz, www.prvnizpravy.cz).

Žalobce dále odkázal na možnost udělení azylu z humanitárních důvodů postupem dle § 14 zákona o azylu. Již několikrát přitom poukazoval na skutečnost, že pro legalizaci svého pobytu v ČR se snažil využít i zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). S ohledem na možné pochybení předchozího právního zástupce žalobce (zmeškání lhůty k doplnění odvolání) mu byla odňata možnost domáhat se svého práva a zajistit si prodloužení svého legálního pobytu v ČR tak, aby zde mohl pobývat společně se svou rodinou, podílet se na zajišťování jejich potřeb, společně se svou manželkou se podílet na výchově nezletilé dcery a pomoci manželovy své matky se zajištěním jejich potřeb v souvislosti s jejich zdravotním stavem. Dle názoru žalobce znemožnění domáhání se svého práva možným zapříčiněním třetí osobou je případ hodný zvláštního zřetele, který je důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů.

Žalobce dále namítal, že splňuje i kritéria pro udělení doplňkové ochrany dle § 14 a zákona o azylu. Po návratu do země původu by (díky úniku před brannou povinností vycestováním ze země) mohl být jako civilista vystaven nelidskému, život ohrožujícímu a ponižujícímu jednání. Pouhá možnost ohrožení takových hodnot jako jsou život, lidská důstojnost, osobní svoboda či bezpečnost je pak dostačujícím důvodem pro poskytnutí mezinárodní ochrany.

III.

Vyjádření žalovaného

Žalovaný ve svém vyjádření především uvedl, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) není snaha o legalizaci pobytu žadatele ani jeho ekonomické potíže v zemi původu azylově relevantními důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný v této souvislosti odkázal na řadu rozsudků NSS. Žalovaný dále zdůraznil, že hodnocení politické a bezpečnostní situace doložil aktuálními zprávami z nezávislých zdrojů. Podle vládních i nevládních výročních zpráv nedocházelo

v roce 2015 ani v roce 2016 k bezpečnostním incidentům, až na drobné výjimky v žádné z dalších ukrajinských oblastí a ozbrojené incidenty se pak soustřeďují pouze k tzv. linii dotyku. Žalobce přitom na Ukrajině bydlel v Zakarpatské oblasti. Odkaz žalobce na novinové články, pak není relevantní, neboť novinové články nejsou relevantním zdrojem informací o zemi původu (žalovaný zde odkázal na rozsudek KS v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích č.j. 50 Az 1/2016 a bod 36 rozsudku NSS ze dne 22.3.2016, č.j. 9 Azs 27/2016-37).

Žalovaný dále uvedl, že demobilizace vojáků povolaných v letech 2014 a 2015 v rámci částečné mobilizace proběhla postupně na základě prezidentských výnosů v několika etapách v roce 2015 a 2016 a týkala se celého území Ukrajiny. Vojáci základní vojenské služby nejsou na základě Výnosu prezidenta Ukrajiny č. 744/2014 ze dne 24.9.2014 od podzimu 2014 povolávání do oblasti bojů v zóně ATO. Branná povinnost patří k základním státoobčanským povinnostem, což uznává i Úmluva o právním postavení uprchlíků z r. 1951, ale i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Případným navrácením žalobce na Ukrajinu nedojde k porušení zásady non-refoulement, neboť válečný konflikt se týká jen východní části země na linii dotyku v části Doněcké a Luhanské oblasti. Současný konflikt na Ukrajině pak nelze označit jako totální, tj. takový, kdy by každý civilista byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (k tomu žalovaný odkázal na řadu rozhodnutí NSS). Na žalobce ani nedopadá žádná z možností pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14 a zákona o azylu. Žalovaný pak neshledal ani důvody pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu.

IV. Replika žalobce

V replice žalobce především uvedl, že jakákoliv zpráva (novinová, rozhlasová a televizní) podávající informaci o jeho zemi a rozsahu ozbrojeného konfliktu je pro něj samotného zdrojem pro vytvoření úsudku o aktuální situaci v zemi. U žalobce pak nelze předpokládat studium zpráv Amnesty International, Vysokého komisaře OSN pro lidská práva apod. Lze souhlasit s tím, že důkazy musí dosahovat určité kvality. Je však pochopitelné, že pro něj a jeho vážnou obavu vedoucí k rozhodnutí podat žádost byly relevantní jenom ty informace o zemi, které mu byly dostupné a sám je považoval za seriózní. I nadále setrval na argumentaci, že splňuje kritéria pro udělení doplňkové ochrany. Po návratu do země původu by totiž mohl být jako civilista vystaven nelidskému, život ohrožujícímu a ponižujícímu jednání právě s ohledem na únik před brannou povinností vycestováním ze země. K přiznání humanitárního azylu opětovně zdůraznil, že znemožnění domáhání se svého práva je případ zvláštního zřetelehodný, který je důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Nezohlednění těchto skutečností je výkon práva nejenom v rozporu s dobrými mravy, současně vede ke krutosti a bezohlednosti urážející obyčejné lidské citění. Dobré mravy a krutost či bezohlednost jsou pak výslovně charakterizovány jako mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele.

V. Jednání před soudem

Žalobce při jednání zejména zdůraznil, že se na Ukrajině nemá kam vrátit. Na území ČR pobývá již dlouhodobě společně se svou rodinou. Na území ČR bych chtěl zůstat, pracovat a starat se o svou rodinu i matku.

Žalovaný při jednání především odkázal na žalobou napadené rozhodnutí a vyjádření k žalobě.

VI.

Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

Žalobce vyjádřil svou možnou obavu z odvedení do armády. Soud k tomu uvádí, že NSS se otázkou obav z odvedení do armády obecně, jakož i ve vztahu k aktuální situaci na Ukrajině, zabýval opakovaně (viz např. usnesení ze dne 17. 6. 2015, čj. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 20. 4. 2016, čj. 2 Azs 67/2016-24, či ze dne 26. 10. 2016, čj. 10 Azs 175/2016-26). V žádném z těchto případů neshledal tuto obavu obecně jako azylově relevantní. Branná povinnost je tedy legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovaná i v mezinárodním měřítku, a povinnost služby v armádě při mobilizaci (případně trest za její nesplnění) rozhodně nelze považovat za azylově relevantní. Soud v této souvislosti odkazuje i na usnesení NSS ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 – 34, ve kterém uvedl: *„Pokud stěžovatel vyjádřil obecný politický nesouhlas s účastí na bojových operacích probíhajících na východě Ukrajiny, je v dané věci třeba upozornit na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, ve které se uvádí, že „[p]odmínky výkonu základní vojenské služby jsou na Ukrajině standardní. Vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO (tj. antiteroristické operace), mohou se ale rozhodnout dobrovolně. (...) Vyhýbání se převzetí povolačského rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin. (...) Institut alternativní služby byl v minulém roce znovu zaveden. Vojáci základní vojenské služby mohou odmítnout sloužit například z náboženských důvodů a nastoupit na alternativní službu, klasicky je služba vykonávána v nemocnicích. Na základě rozhodnutí prezidenta Ukrajiny nesmí voják základní služby sloužit v zóně ATO, pokud se k tomu dobrovolně nerozhodne. Pro vyslání do zóny ATO musí voják projít tříměsíčním výcvikem a následně je začleněn do týlu. (...) Jak již bylo uvedeno, ve většině případů službu povolávání nenastoupí, protože se vyhýbají převzetí, což ale není kvalifikováno jako trestný čin a vojenská prokuratura se tím tudíž nezabývá.“* Z citované informace Ministerstva zahraničních věcí tak jasně vyplývá, že případná účast stěžovatele na vojenské operaci probíhající na východě Ukrajiny (tj. antiteroristické operaci) je odvislá od jeho vlastního rozhodnutí, jde v podstatě o dobrovolné rozhodnutí stěžovatele. Nutno zopakovat, že samotná vojenská služba na Ukrajině je hodnocena jako standardní, přičemž navíc existuje i možnost tzv. alternativní služby. S odkazem na tyto

skutečnosti, tak nelze v obecném tvrzení stěžovatele týkajícím se odmítání účasti na „politické válce“ na Ukrajině spatřovat konkrétní důvod, který by udělení mezinárodní ochrany jeho osobě odůvodňoval.“ Pouhá averze k vojenské službě nebo strach o život samy o sobě nemůžou zakládat azylově relevantní důvod (viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, čj. 6 A 509/94-27). Soud dále k věci odkazuje na Výnos prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. září 2016, o propuštění vojáků vojenské služby podléhající odvodu během mobilizace. K postihu za nenastoupení výkonu vojenské služby soud NSS v rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 3 Azs 396/2005 – 88, mj. uvedl: „Obava založená na tvrzení stěžovatele, že by mohl být trestně stíhán za vyhýbání se vojenské službě, nemůže být považována za strach z pronásledování, neboť trest hrozící za vyhýbání se výkonu vojenské služby by musel mít persekuční charakter (...) Vyhýbání se vojenské službě je tak obecně chápáno jako porušení zákona a trest za porušení této povinnosti není považován za persekuci. Výkon vojenské služby je považován za povinnost plynoucí ze státoobčanského vztahu, a proto povolání k výkonu základní vojenské služby není samo o sobě skutečností zakládající pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení.“

Ani obavy z války na Ukrajině soud nepovažuje za relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Soud zde odkazuje na judikaturu NSS, který dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (srov. např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, či usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014 - 26). Stejně tak odmítá chápat brannou povinnost v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu, včetně „hrozby“ mobilizace, jako azylově relevantní okolnost (srov. např. rozsudky ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, a ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Azs 28/2015 - 24).

Žalovaný v průběhu řízení rovněž shromáždil relevantní informace o zemi původu žalobce (k požadavkům na kvalitu podkladových informací o zemi původu srov. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publ. č. 1825/2009 Sb. NSS). Konkrétně vycházel z *Informace MZV ČR, č.j. 103518/2016-LPTP ze dne 3.června 2016*, *Výroční zprávy Human Rights Watch 2017 ze dne 12. ledna 2017*, *Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 ze dne 24. února 2016*, *Zprávy Freedom House- Svoboda ve světě 2016- Ukrajina ze dne 27. ledna 2016*, *Zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině v období od 16. srpna do 15. listopadu 2016 ze dne 9. prosince 2016*, *Výnosu prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. září 2016 a Informace OAMP Situace v zemi - Politická a bezpečnostní situace, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby ze dne 24. listopadu 2016*. Žalobce v této souvislosti namítal, že žalovaný nepřihlédl k aktuálnímu stavu ukrajinského konfliktu a odkazoval na řadu článků uveřejněných na jednotlivých serverech. Soud k věci předně uvádí, že žalobce jednotlivými články dokládal skutečnosti, že východoukrajinský konflikt prudce eskaloval a ozbrojené boje s proruskými separatisty se zostřily. Jak plyne ze shora citované judikatury, tak obava z odvedení do armády není azylově relevantním důvodem. Soud se dále v rozsudku zabývá i tím, že žalobce nepochází (nebydlí) v oblasti konfliktu (bydlí na západě země v Zakarpatské oblasti), a tudíž na něj nelze vztáhnout doplňkovou ochranu ve smyslu § 14 a zákona o azylu. Soud se rovněž zabýval i kvalitou důkazních prostředků. Odkazuje zde na bod 36 rozsudku NSS ze dne 22.3.2016, č.j. 9 Azs 27/2016-37 podle něhož: „Lze tedy uzavřít, že závažné důvody domnívat

se, že ve členském státě dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení, mohou být založeny pouze na důkazních prostředcích určité kvality. Novinové články ji nenaplňují. Krajský soud tedy nepochybil, když je považoval za irrelevantní a navržené důkazy neprovedl.“

Soud k ustanovení § 12 zákona o azylu závěrem uvádí, že institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu), a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 – 43). Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až v únoru 2017, byt na území ČR pobýval již od roku 2015. I z toho je zřejmé, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal výlučně za účelem legalizace pobytu na území ČR, což ostatně uváděl i v podané žalobě.

Soud se dále zabýval námitkou směřující proti neudělení azylu z humanitárních důvodů. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

K námitce směřující proti neudělení humanitárního azylu poukazuje zdejší soud na ustálenou judikaturu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkouvává pouze v omezeném rozsahu v mezích, jaké jsou u přezkumu správního uvážení nutné, aby nenahrazoval uvážení správního orgánu uvážením svým (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15.10.2003, č.j. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 22.01.2004, č.j. 5 Azs 47/2003-48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.03.2004, č.j. 2 Azs 8/2004-55).

Humanitární azyl lze udělit v případě hodném zvláštního zřetele a zpravidla nepřichází v úvahu tehdy, když tvrzení uvedená žadatelem o udělení mezinárodní ochrany je třeba zvažovat v rámci důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a a § 14b zákona o azylu. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11.03.2004, č.j. 2 Azs 8/2004-55, Nejvyšší správní soud uvedl: „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování

humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Žalovaný se zabýval všemi skutečnostmi, jež žalobce ve své žádosti uváděl. K otázce udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu žalovaný mj. uvedl že: ... *se v této souvislosti zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací výše jmenovaného žadatele o udělení mezinárodní ochrany a přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu. Na základě všech těchto aspektů správní orgán nenalezl zvláštníhozřetelehodný důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Žadatel nikterak nedoložil, že by jeho pracovní schopnost byla snížena, v důsledku čehož by si prostředky k životu nemohl zajišťovat prací. Naopak projevil vůli pracovat. Za okolnost hodnou zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu pak nelze považovat ani existenci rodinných vazeb na území České republiky, které žadatel v průběhu řízení tvrdil, tedy skutečnost, že v ČR má manželku, dceru, obě ukrajinské státní příslušnosti, a matku, s níž a jejím manželem aktuálně s jeho rodinou žijí ve společné domácnosti. Dne 14.3.2017 správní orgán obdržel písemné sdělení žadatele, ve kterém mimo jiné popsal zdravotní problémy své matky, na základě nichž žádá o možnost v ČR setrvat a poskytnout ji podporu. Žalovaný k tomu uvedl, že žadatel sám v písemném prohlášení uvedl, že jeho matka žije ve společné domácnosti se svým manželem. Byla to právě jeho matka, která jeho i jeho rodinu na Ukrajině i nyní během pobytu v ČR podporovala a podporuje, včetně finanční podpory. Je tedy zjevné, že není na žadateli jakkoliv existenčně závislá. Žadatel dále uvedl, že je jeho povinností postarat se na stáří o svou matku a manžela, kteří pomáhali jeho rodině finančně i morálně. V této souvislosti správní orgán dodává, že bude-li žadatel chtít se svou rodinou v ČR pobývat a matce i jejímu manželovi být například oporou, může k tomu bezesporu využít některý z institutů, které upravuje zákon o pobytu cizinců. Humanitární azyl je udělován pouze za výjimečných okolností v případech, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu dle § 12 a kdy by bylo zcela nehumánní azyl neudělit. V případě žadatele správní orgán skutečnosti hodné zvláštního zřetele neshledal.*

Podle názoru soudu je takovéto posouzení možnosti udělení humanitárního azylu žalovaným přezkoumatelné, dostatečně individualizované a odpovídající zásadám logiky. Soud tedy znovu zdůrazňuje, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Žalobce sice uváděl jako zdravotní obtíže astma. Z protokolu o pohovoru však plyne, že se před odchodem ze země původu živil příležitostnými brigádami. Občas musel odjet do Ruska, aby vydělal nějaké peníze. V ČR by chtěl pracovat. Tuto skutečnost pak zdůraznil i ve své žalobě. Žalovaný zhodnotil jeho zdravotní stav, včetně toho, že jeho pracovní schopnost není snížena. Ani u soudu pak žalobce nedoložil, že by patřil k zvláště těžce nemocným osobám (např. onemocnění AIDS v posledním stádiu). Příklad hodný zvláštního zřetele naopak typicky nepředstavuje manželství s českým občanem, ekonomické obtíže žadatele, lepší přístup k lékařské péči, lepší pracovní příležitosti či legalizace pobytu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Azs 17/2017 – 28). Stejně tak důvodem k udělení humanitárního azylu není skutečnost, že manželka žalobce či jeho dcera na území ČR pobývá na základě povolení k trvalému pobytu. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, kde je mj. uvedeno: „*Snaha po legalizaci pobytu z důvodu*

společného soužití s manželem žijícím na území České republiky (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“ Stejně tak není důvodem k udělení humanitárního azylu, že matka žalobce má případně občanství ČR. Jak plyne ze shora citované judikatury, tak za důvod zvláštního zřetelehodný nelze považovat ani skutečnost, že žalobce v důsledku případného pochybení jeho předcházejícího právního zástupce zmeškal lhůtu k doplnění podaného blanketního odvolání, čímž ztratil možnost domáhat se legalizace svého pobytu v režimu zákona o pobytu cizinců.

Soud tedy k věci uvádí, že považuje snahu žalobce o legalizaci svého pobytu na území ČR za účelem spolužití s manželkou, dcerou (obě občanky Ukrajiny) a matkou, stejně jako snahu o lepší pracovní uplatnění, za lidsky pochopitelnou, avšak nerealizovatelnou v režimu zákona o azylu.

Soud se rovněž zabýval otázkou, zda žalobci hrozí v případě návratu nebezpečí vážné újmy dle § 14 a odst. 2 zákona o azylu. Soud k tomu uvádí, že i trest za nevykonání občanské povinnosti výkonu vojenské služby je uznáván za legitimní dle Ženevské konvence, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech či Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Tento trest tedy nelze považovat za vážnou újmu podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť nemůže být sám o sobě vnímán jako nebezpečí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Žalobce neuvedl žádný důvod, proč by právě v jeho případě tento trest představoval vážnou újmu. Lze odkázat i na rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46, v němž je mj. uvedeno: „*Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní, pokud osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné (§ 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu).* Dále tak tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu, např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné. Azylově relevantním důvodem proto většinou nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů.“ Z informací zjištěných žalovaným v posuzovaném případě přitom nevyplývá, že by případné odmítnutí nastoupení do armády na Ukrajině bylo přímo spojeno s porušováním lidských práv, a to zejména zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání.

K obecné bezpečnostní situaci na Ukrajině pak soud odkazuje na aktuální judikaturu NSS týkající se bezpečnostní situace na Ukrajině. NSS konstatoval, že se nejedná o tzv. totální konflikt, a žadatelé o mezinárodní ochranu tedy musejí prokázat dostatečnou míru individualizace dopadů probíhajícího ozbrojeného konfliktu. NSS uvedl:

„Probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá“ (usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014-17, či ze dne 25. 3. 2015, čj. 3 Azs 259/2014-26). I novinové články, na které žalobce odkazoval, se dle jeho tvrzení vztahují k eskalaci východoukrajinského konfliktu. Žalobce dle vlastního vyjádření před svým odjezdem žil v Zakarpatské oblasti na západě země, přičemž nic nasvědčuje tomu by byl jako civilista vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy v důsledku konfliktu v Luhanské a Doněcké oblasti.

Soud se dále zabýval námitkou žalobce týkající se neudělení doplňkové ochrany dle § 14 a zákona o azylu z pohledu rozporu s mezinárodními závazky. V této souvislosti je třeba upozornit na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 – 52, kde byla řešena právní otázka, zda rodinné vztahy stěžovatelky na území České republiky mohou založit důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud přitom v uvedené věci vyhodnotil, že *„[o]tázka toho, jaké situace mohou vytvářet rozpor s mezinárodními závazky ČR ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, však již byla dostatečně vyřešena v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 2 Azs 30/2007, kde bylo ve vazbě na starší judikaturu, zabývající se právě namítaným porušením článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a posuzující je pohledem dřívějšího znění § 91 zákona o azylu, konstatováno: „Jakkoli ovšem nelze shledat úplnou shodu mezi zněním bývalého § 91 a nynějšího § 14a zákona o azylu, jak bylo zmíněno výše, v otázce, která je řešena v nyní posuzovaném případě tuto shodu shledat lze, neboť jak § 91 dřívějšího znění, tak § 14a nynějšího znění zákona o azylu označoval rozpor s mezinárodními závazky ČR za jednu z alternativ vedoucí k udělení jimi upravovaného režimu ochrany. Ve znění zákona o azylu před účinností novely č. 165/2006 Sb. by tak rozpor vycestování cizince s mezinárodními závazky vedl ke shledání překážky vycestování podle § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, nyní by tato skutečnost byla považována za vážnou újmu ve smyslu jeho § 14a odst. 2 písm. d). Z toho důvodu lze na tuto situaci aplikovat právní názory vyslovené tímto soudem ve vztahu k onomu dříve účinnému ustanovení § 91 zákona o azylu. Ten přitom k výkladu toho, co je možno chápat za rozpor s mezinárodními závazky ČR podle tohoto ustanovení, uvedl ve svém rozsudku ze dne 9. 5. 2006, sp. zn. 2 Azs 177/2005, v reakci na argumentaci údajným porušením článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Evropská úmluva“) rozdělením stěžovatelovy rodiny v případě jeho vycestování toto: „Není ani namístě zcela přeformulovávat a obcházet smysl institutu překážky vycestování poukazem na ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy na rozpor vydání žadatele o azyl s mezinárodními závazky. Tyto mezinárodní závazky totiž nemohou být jakékoliv povahy, ale musejí se vztahovat k samotné zásadě non-refoulement, tedy k objektivní hrozbě výše vyjmenovaných skutečností, a nemohou vykročit ze systematiky a smyslu tohoto ustanovení, jak navrhuje stěžovatel. Jistě by nebylo dostatečným důvodem pro shledání překážky vycestování například ani to, pokud by se žadatel o azyl během svého pobytu v ČR zabýval dovozem zboží z jiné členské země Evropské unie, takže jeho vypovězení do země původu by mohlo uškodit volnému pohybu zboží jako jednomu ze základních mezinárodních závazků ČR plynoucích z jejího členství v Evropské unii. Tímto pohledem je třeba vnímat také stěžovatelem citovaný čl. 8 Evropské úmluvy.“* Již z tohoto judikátu tak jednoznačně plyne, že rodinné vazby v ČR nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, přičemž stěžovatelčin poukaz na článek 32 odst. 1 a 4

Listiny základních práv a svobod nevnaší do tohoto posouzení nic normativně nového, když tato ustanovení pouze vyjadřují respekt české veřejné moci k rodině a rodičovství a chrání rodinu před nuceným odebráním dětí rodičům či před omezením rodičovských práv, což jsou však situace, o něž ani podle kasační stížnosti nejde. Zároveň je třeba konstatovat v souladu s právním názorem vyjádřeným například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, sp. zn. 5 Azs 46/2008 (publ. na www.nssoud.cz), že rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu či rozhodnutí o neudělení azylu ani doplňkové ochrany v situaci, kdy žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, samo o sobě nevylučuje pobyt takového cizince na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však třeba řešit dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR. V takovém případě tedy není ani relevantní důvod pro to, aby správní orgán rozhodující o azylu či správní soud přezkoumávající takové rozhodnutí upřednostňoval ve smyslu čl. 10 Ústavy ustanovení stěžovatelkou uváděného článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluvy o právech dítěte či jiných mezinárodních smluv zakotvujících právo na soukromý a rodinný život či základní práva dítěte před ustanoveními soudního řádu správního či zákona o azylu, neboť žádná kolize mezi těmito normami za daných okolností nenastává.“ Soud v této souvislosti i odkazuje i na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 2 Azs 119/2017 – 41 ze dne 14 července 2017, kterým byla kasační stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost a v němž je mj. uvedeno: „[13] Nejvyšší správní soud tak v dané věci uzavírá, že žalovaný i krajský soud v souladu s výše citovanou judikaturou, od které nebylo jakéhokoliv důvodu se odchýlovat, správně vyhodnotili, že samotný rodinný život stěžovatele, tj. manželství s občankou České republiky a soužití s jeho nezletilými dětmi, nemohou být bez dalšího důvodem pro udělení azylu ani doplňkové ochrany.“

Soud si je vědom i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č.j. 3 Azs 256/2014-27 v němž je mj. uvedeno: „Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí ochrany tohoto státu využít. Relevantní případy specifikující, co se pokládá za vážnou újmu, jsou uvedeny v odst. 2 zmiňovaného ustanovení, přičemž podle písm. d) se za vážnou újmu považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Z kasační stížnosti i průběhu předchozích řízení je zřejmé, že stěžovatel vnímá rozpor s mezinárodními závazky v porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikováno pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), v němž je zakotveno právo na respektování rodinného a soukromého života. Krajský soud správně vyšel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, avšak opomenul právní závěry v něm vyjádřené aplikovat beze zbytku.

V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud v zásadě uvedl, že k zásahu do rodinného a soukromého života obvykle dochází až v případě správního vyhoštění, s nímž je spojena i doba znemožňující cizinci vstup na území České republiky. Právě dlouhodobý zákaz pobytu totiž může v některých konkrétních případech dosáhnout intenzity

nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života. Naopak neudělení některé z forem mezinárodní ochrany většinou neznamená, že by cizinec nemohl na území České republiky po delší dobu pobývat, a má tudíž možnost příslušné povolení k pobytu opět získat a do České republiky se prakticky obratem vrátit. Zpravidla tak neudělení mezinárodní ochrany nebude znamenat natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby bylo možné uvažovat o rozporu s čl. 8 Úmluvy. Nejvyšší správní soud ovšem rovněž připomenul, že „[p]ři posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“ Právě otázku, zda je životní situace stěžovatele natolik výjimečná, aby opravňovala mimořádné udělení doplňkové ochrany z důvodu nepřiměřeného zásahu do jeho soukromého a rodinného života, krajský soud vůbec neřešil. Stěžovatel přitom v průběhu soudního řízení uváděl okolnosti, které napovídají, že se skutečně o výjimečnou životní situaci jedná, a byly proto z hlediska soudního přezkumu relevantní. Již v žalobě soudu sdělil, že má na území České republiky manželku (českou občanku), s níž se mu přibližně dva měsíce před podáním žaloby narodila dcera. V připsu ze dne 26. 11. 2014 navíc doplnil informace o nepříznivém zdravotním stavu manželky, který jí znemožňuje o dítě se postarat. K prokázání svých tvrzení doložil lékařské zprávy, posudek zdravotního stavu manželky z řízení o invalidním důchodu i rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči. Situace, kdy je manželka i dítě prakticky odkázáno na péči stěžovatele nepochybně může svou mimořádností odpovídat případu, kdy by již nutnost pouhého vycestování z České republiky mohla být nepřiměřeným zásahem do jeho soukromého a rodinného života. Bylo tudíž povinností krajského soudu zvážit podrobně všechny významné okolnosti a nikoli námitku odmítnout s tím, že z hlediska doplňkové ochrany jsou rodinné vazby irelevantní.“

Soud dále k věci uvádí, že žalovaný se možným zásahem do soukromého a rodinného života žalobce zabýval na str. 10 napadeného rozhodnutí. Žalobce ani netvrdil, že by na území ČR měl dítě (českého občana) a manželku (rovněž českou občanku), která by současně trpěla závažnými zdravotními potížemi, čímž by byly naplněny skutečnosti uvedené v rozsudku NSS, č.j. 3 Azs 256/2014-27. Takové skutečnosti přitom neplynou ani z obsahu správního spisu. Manželka žalobce není českou občankou a žalobce ani netvrdil ani neprokazoval, že by její zdravotní stav byl nepříznivý a znemožňoval ji tak postarat se o dceru. Nelze proto dospět k závěru, že by se jednalo o situaci, kdy je manželka žalobce i jeho dcera prakticky odkázána jen na jeho péči. Stejně tak důvodem k udělení doplňkové ochrany není pobyt matky žalobce na území ČR. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že soud neshledal důvody k udělení doplňkové ochrany pro rozpor s mezinárodními závazky dle § 14 a) zákona o azylu. Soud znovu musí připomenout, že institut mezinárodní ochrany nelze za daného stavu věci takto využívat ke snaze setrvat v České republice za každou cenu.

Soud ani neshledal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů (odůvodnění je v rozporu s výrokem, popř. jiné důvody než ty, v nichž má mít dle zákona oporu, odůvodnění postrádá rozhodný důvod pro výrok či neobsahuje žádné hodnocení provedených důkazů a závěr z nich učiněný), jak namítal žalobce. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí, je seznatelné, z jakých skutkových zjištění správní

orán vycházel, stejně jak jednotlivé důkazy (zprávy o zemi původu, výpověď žalobce) hodnotil.

VII. Závěr a náklady řízení

Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Ustanovenému zástupci žalobce soud přiznal odměnu za zastupování v tomto řízení na náklady státu (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovený zástupce má právo na odměnu, která se skládá z nákladů právního zastoupení ve smyslu vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „Vyhláška“), které spočívají ve dvou úkonech právní služby: převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, další porada s klientem, podání repliky, účast na soudním jednání (§ 11 odst. 1 písm. b), c, d) a g) v sazbě 3100 Kč za každý úkon právní služby. K těmto úkonům právní služby náleží též náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Jelikož zástupce žalobce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvýšil krajský soud částku odměny za právní zastoupení o tuto daň (21 %). Celkem tedy ustanovenému zástupci přísluší na jeho odměně za právní zastoupení v předmětné věci částka 20 570 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. března 2018

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.